

Ιστορίες Ελλήνων μεταναστών που βίωσαν τον ρατσισμό από Ευρώπη ως Ιαπωνία

Από τη μία πλευρά υπάρχει το μεταναστευτικό, η Αμυδαλέζα, οι άνθρωποι που έρχονται στην Ελλάδα από το Πακιστάν, το Αφγανιστάν και άλλες χώρες και ο προβληματισμός που συνοδεύει όλες αυτές τις αφίξεις. Ένας προβληματισμός που επικεντρώνεται στο ερώτημα «είναι οι Έλληνες Ρατσιστές;» ή μεταφράζεται σε καμπάνιες κατά του ρατσισμού και τρόπους αντιμετώπισης. Τι συμβαίνει, όμως, στην αντιπέρα όχθη; Από το 2009 και μετά οι νέοι, κυρίως, Έλληνες που έφυγαν στο εξωτερικό ώστε να κάνουν μία νέα αρχή αυξήθηκε σημαντικά. Μόνο το 2012, σύμφωνα με τη Eurostat, ο πληθυσμός της Ελλάδας μειώθηκε κατά 5%, ενώ εκτιμήσεις θέλουν πάνω από 1,4 εκατομμύριο Έλληνες να έχουν εγκαταλείψει τη χώρα μας τα τελευταία τέσσερα χρόνια. Εύλογα θα αναρωτηθεί κανείς, πώς αντιμετωπίζουν οι άνθρωποι του εξωτερικού, οι γηγενείς πληθυσμοί τους Έλληνες μετανάστες. Ο ρατσισμός έρχεται σε πολλές μορφές και δεν περιλαμβάνει πάντοτε σωματική βία ή ακόμα και έντονα λεκτική βία. Μία περίεργη ματιά, μία κίνηση που κρύβει μέσα της έντονα την έννοια της διάκρισης, πράξεις που δηλώνουν ξενοφοβία, χειρονομίες, όλα βρίσκονται κάτω από τον ίδιο παρονομαστή, το ρατσισμό.

Άγγελος Ανδρέου Όρχους, Δανία

Εδώ και μερικούς μήνες έχω εγκατασταθεί στο Όρχους της Δανίας, λόγω μεταπτυχιακού. Ζω σε μια από τις εκατοντάδες εστίες του Πανεπιστημίου που υπάρχουν στην πόλη. Στον κοιτώνα τον δικό μου, υπάρχουν 8 διαμερίσματα ανά όροφο και το μόνο που μοιραζόμαστε είναι ένα μεγάλο ψυγείο. Κάποια στιγμή, κάπου τον Οκτώβριο, τα φαγητά από το κοινό ψυγείο άρχισαν να κάνουν φτερά κάθε τόσο, και το πρόβλημα όσο πήγαινε και εντεινόταν. Επειδή κλειδί για την πόρτα του ορόφου μας έχουμε μόνο εμείς οι οχτώ ένοικοι, ήταν λογικό και αναμενόμενο ο «κλέφτης» να ήταν κάποιος από εμάς. Στην πρώτη συνάντηση που έγινε για να δούμε τι ακριβώς γίνεται, ενώ προσπαθούσαν να μην το δείχνουν γιατί έχουμε καλές σχέσεις γενικά, υπήρχε στον αέρα η πεποίθηση ότι μάλλον εγώ ήμουν ο ένοχος. Το μόνο που έχω να πω είναι ότι το στερεότυπο του «φτωχού» Έλληνα καλά κρατεί. Και αυτό γιατί στη δεύτερη συνάντηση ένας εκ των γειτόνων μου, μού το είπε τελικά ευθέως. Είναι λογικό, είπε, να είμαι εγώ ο κλέφτης γιατί «κατανοούν ότι υπάρχει κρίση και ότι μπορεί να μην έχω να φάω, αλλά αυτός δεν είναι λόγος να κλέβω». Όπως είναι φυσικό εξοργί-

στηκα. Προτίμηση, όμως, να μην απαιτήσω και φυσικά δεν άφησα κανέναν να μπει στο διαμέρισμά μου όπως ζητούσε ο τύπος αυτός για να τσεκάρει αν υπάρχουν δικά τους τρόφιμα μέσα. Η «δικαίωση» ήρθε έναν μήνα περίπου μετά όταν έφυγα για διακοπές τα Χριστούγεννα και φυσικά οι κλοπές συνεχίστηκαν. Τελικά, ένοχος ήταν μια κοπέλα, η οποία και πιάστηκε επ' αυτοφώρω λίγες ημέρες μετά την πρωτοχρονιά.

Ελίνα Ζαχαριάδη Τόκιο, Ιαπωνία

Τι να πρωτοπείς για μια μακρινή χώρα σαν την Ιαπωνία; Ξεκινάς με μία πολύωρη πτήση Λονδίνο-Τόκιο, συνεχίζεις με μία άφιξη στο λιλιπούτειο σπίτι σου και τελειώνεις με την πρώτη ημέρα στη δουλειά που είναι επί της ουσίας και η πρώτη κανονική ημέρα της νέας σου ζωής. Σκληρό ωράριο, υψηλός μισθός, θεαματική νυχτερινή ζωή, εξαιρετική κουζίνα, μοντερνισμός, παράδοση, ήθη και έθιμα που επιζούν και ενστερνίζονται από την πλειοψηφία των ξένων χάρη στη μοναδικότητά τους. Μέσα στο καζάνι αυτό, αναπολώντας το παρελθόν, ρατσισμό στην μορφή που παρατηρώ στην Ελλάδα δεν βίωσα. Ποτέ μου δεν είδα βία σε αυτή την μεγαλούπολη όπου δεν υπάρχουν «γκετοποιημένες» γειτονιές και η εγκληματικότητα παραμένει σε χαμηλά επίπεδα. Θυμάμαι παρόλα αυτά, δύο περιστατικά που μου απέδειξαν για ακόμη μία φορά πως η ξενοφοβία υπάρχει και θα υπάρχει πάντοτε και παντού. Η πρώτη φορά ήταν όταν γνώρισα έναν Ιάπωνα ο οποίος με χαρά έσφιξε το χέρι μιας καλοντυμένης, περιποιημένης κοπέλας με αξιοσέβαστη δουλειά και χαμήλωσε το βλέμμα όταν του ανακοίνωσα ότι είμαι Ελληνίδα. Η δεύτερη φορά ήταν στο μετρό όπου η Βρετανίδα φίλη μου είχε κάτσει δίπλα μου, σταυροπόδι. Ένας ηλικιωμένος Ιάπωνας σηκώθηκε και χτυπώντας με οργή το πόδι της, μας κοίταξε, λέγοντας πως στην Ιαπωνία, κανείς δεν κάθεται σταυροπόδι στο βαγόνι. Το περίεργο συναίσθημα που μου δημιούργησαν τα δύο αυτά γεγονότα με έκανε εμπειρικά να καταλάβω την διαφορετική αντιμετώπιση που υπάρχει όταν η χώρα από την οποία προέρχεσαι δεν ανήκει στους γίγαντες της παγκόσμιας οικονομίας. Και δεύτερον, κατά πόσον η απόλυτη προσαρμογή στις κοινωνικές δομές ή συνθήκες μιας χώρας πρέπει να είναι προϋπόθεση για να νιώσει ένας ξένος αποδεκτός σε έναν τόπο.

Μάκης Κονδυλόπουλος Μόναχο, Γερμανία

Μάρτιος 2012, παίρνω την γυναίκα μου από το χέρι και με πολύ φόβο και

πόνος στην καρδιά αφήνω την Ελλάδα, την οικογένεια και τους φίλους μου πίσω. Δεν άντεχα να με κατακρίνουν που έμεινα χωρίς δουλειά «ολόκληρος άντρας». Δεν μπορούσα να σκεφτώ ούτε λεπτό ότι θα αναγκαζόμουν να δανειστώ χρήματα από γνωστούς και φίλους ή να μείνω πάλι σαν έφηβος με τους γονείς μου. Μπορεί να ακουστεί περίεργο, αλλά οι πρώτες ρατσιστικές συμπεριφορές που αντιμετώπισα έντονα όταν ήρθα στην Γερμανία ήταν από Έλληνες! Ναι, οι συμπατριώτες που υποτίθεται ότι θέλουν να βοηθούν τους Έλληνες που φτάνουν στη Γερμανία κατάφεραν να με κάνουν να νιώθω ένα τίποτα. Μην γνωρίζοντας τη γλώσσα και έχοντας σχεδόν μηδενική εμπειρία από εστιατόρια, μου συμπεριφέρονταν σαν σκυλί. Φώναζαν, απαιτούσαν να μάθεις οτιδήποτε είχε σχέση με τη δουλειά κι αν δεν τα κατάφερνες, σειρά είχαν οι προσβολές. Βλέπεις είχαν στο μυαλό τους ότι μπορούν να σε εκμεταλλεύονται εφόσον δεν έχεις ούτε που να μείνεις, ούτε που να δουλέψεις πέρα από το ελληνικό μαγαζί. Μένουμε σε ένα δωμάτιο 25τμ, κάτω από άθλιες συνθήκες υγιεινής και αναγκαζόμαστε να τρώμε αυτά που μας επέτρεπε το αφεντικό. Ήταν ένας Γολγοθάς που μετά από ένα εξάμηνο κατάφερα να ξεπεράσω, αλλά ο ρατσισμός ήρθε και πάλι, αυτή τη φορά από τους Γερμανούς αλλά και τους υπόλοιπους μετανάστες που ήθελαν να μειώσουν την αξιοπρέπεια και την ηθική μου. Ακόμα και σήμερα, 3 χρόνια μετά, νιώθω έρμαιο του ρατσισμού. Καθημερινά στη δουλειά ακούω υβριστικά σχόλια για την καταγωγή μου.

Δήμητρα Χαλκιά Στοκχόλμη, Σουηδία

Βρίσκομαι γύρω στον 1,5 μήνα στη Στοκχόλμη, όπου πήγα για να ζήσω μαζί με τον σύντροφό μου που είναι Σουηδός. Το περιστατικό που μου συνέβη ήταν δυσάρεστο και πραγματικά δεν μου έχει ξανασυμβεί τίποτα αντίστοιχο ούτε στο Λονδίνο που έχω σπουδάσει και ζήσει, ούτε σε ταξίδια μου στην Ευρώπη και Αμερική. Ήταν η πρώτη φορά που κατάλαβα πραγματικά το θυμό που σου προκαλεί ο ρατσισμός και πως μπορείς να νιώσεις αδικημένος χωρίς να έχεις προκαλέσει στο παραμικρό. Καθόμουν, λοιπόν, σε μία θέση στο βαγόνι του μετρό όταν μπήκαν μέσα δύο μεσήλικοι άντρες και κάθισαν ο ένας απέναντί μου και ο άλλος δίπλα μου. Ξαφνικά, αυτός που καθόταν δίπλα μου, χτύπησε δυνατά με το χέρι του την μπότα μου και μου είπε να μαζέψω το πόδι μου, το οποίο ήταν προς τη μεριά τους, αλλά δεν ξεπερνούσε το νοτιό χώρο της θέσης μου και σε καμία περίπτωση

δεν τον ενοχλούσε, και μου είπε να το μαζέψω. Ενώ κατάλαβα τι μου είπε στα σουηδικά, έκανα ότι δεν κατάλαβα και τον ρώτησα στα αγγλικά τι είπε για να ακούσω εκείνον που ήταν μαζί του να σχολιάζει στα γερμανικά «Τι περιμένεις, αφού ο τερματικός σταθμός είναι η Hagsätra». Να σημειώσω ότι οι τελευταίοι τρεις σταθμοί της γραμμής μετρό που βρισκόμουν και τερματικός είναι η Hagsätra θεωρούνται «γκέτο» και πολλοί δεν μιλούν σουηδικά εκεί. Εκεί η πλειονότητα των κατοίκων είναι σκουρόχρωμοι, άραβες, Σύριοι, Κούρδοι, Ιρακινοί και Σομαλοί και, μάλλον, λόγω του σκούρου χρώματος που έχω στο δέρμα, στα μαλλιά και τα μάτια μου και λόγω άγνοιας σουηδικών θα θεώρησαν ότι είμαι κι εγώ ίδιας εθνικότητας.

Δήμητρα Κεραμιδά Μόναχο, Γερμανία

Η αλήθεια είναι ότι δεν μπορώ να περιγράψω τα πρώτα συναισθήματα της μετανάστευσης. Μοιάζει με έναν απανωτό βιασμό, όταν μέσα σε δύο μήνες αναγκάζεσαι έτσι ξαφνικά να αφήσεις την οικογένειά σου και τη χώρα σου γιατί, απλά, θέλησαν να σε πετάξουν μία μέρα από τη δουλειά. Εγώ, αρχικά, βρέθηκα 3 χρόνια πριν και έχοντας ως μόνιμο στήριγμά μου τον τότε αρραβωνιαστικό μου, και νυν άντρα μου, εσώκλειστη σε ένα ελληνικό εστιατόριο στο Ντίσελντορφ στην Γερμανία. Μετά από 10 μέρες μας έδιωξαν κακήν κακώς και πήγαμε στο Μόναχο, όπου κάναμε υπεράνθρωπες προσπάθειες για να επιβιώσουμε, να ξεπεράσουμε τη στεναχώρια της απόστασης και, φυσικά, να βρούμε δουλειά. Και είναι πολύ δύσκολο να είσαι μετανάστης, να μην ξέρεις γερμανικά και να ψάχνεις για σπίτι και δουλειά! Εγώ το πάλεψα μόνη μου να μάθω τη γλώσσα γιατί, αν και μιλάω άπταιστα αγγλικά, μου έλεγαν «δεν μιλάμε αγγλικά εδώ». Ακόμα και τώρα με κοιτούν σαν να είμαι εξωγήινη όταν μιλάω γερμανικά. Συνήθως αντιμετωπίζω ρατσισμό επειδή είμαι μετανάστης και όχι επειδή είμαι Ελληνίδα, αν και έχω συναντήσει και τέτοια περιστατικά. Στη δουλειά έχω ακούσει διάφορα όπως ότι οι Έλληνες είμαστε σπάταλοι, χαραιοφάνδες και ότι παρά την οικονομική μας κατάσταση είμαστε απαιτητικοί και αναζητάμε το εύκολο χρήμα. Με εξοργίζει να ακούω τέτοια σχόλια, ειδικά όταν έχω ταλαιπωρηθεί τόσο πολύ να ορθοποδήσω. Με θυμώνει αφάνταστα που αναγκάστηκα να έρθω στην χώρα που αν και μας χρωστάει και τώρα μας ζητάει κι από πάνω, αλλά πιο πολύ θυμώνω που υπήρξα κι εγώ ρατσίστρια στη χώρα μου, αν και δεν το εκδήλωνα, το ένιωθα.